

עפ"ת 46423/06/20 - מדינת ישראל נגד פלוני, תחריר עתמאלה מהנא

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

לפני סגן נשיא, כב' השופט רפי כרמל, אב"ד
כב' השופט אריה רומנוב
כב' השופטת שירלי רנר

עפ"ת 46423-06-20

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
פלוני
תחריר עתמאלה מהנא

המערכת

נגד
המשיב

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט ארנון איתן) מיום 5.5.20 בגמ"ר

7230-01-17.

כללי

1. המשיב הורשע על יסוד הודאתו, בכתב אישום מתוקן, בגרם מוות ברשלנות; איסור לנהוג ללא רישיון נהיגה; נהיגה ללא ביטוח וחובת חגירה של חגורות בטיחות. המשיב נדון לעונשים הבאים: 10 חודשי מאסר בפועל, פסילה מלקבל או להחזיק רישיון לנהיגה למשך 8 שנים, פסילת מותנית של רישיון נהיגה לתקופה של 12 חודשים, 10 חודשי מאסר על תנאי ופיצוי למשפחת המנוחים בסך של 5,000 ₪. הערעור מופנה כנגד קולת העונש.

2. ואלה המעשים: בצהרי יום 17.9.16 נהג המשיב ברכב פרטי מסוג פורד מיפו לירושלים. הנאשם נהג ברכב כאשר רישיון הנהיגה שלו אינו בתוקף. יחד עמו נסעו שני נוסעים נוספים, מחמוד מחמוד, שישב במושב הקדמי לצד הנהג, ושאדי עבד, שישב מאחור. שאדי לא חגר חגורת בטיחות. בסמוך לשעה 13:36 נסע המשיב בדרך בנתיב השמאלי בכביש בו שלושה נתיבים, במהירות העולה על המהירות המותרת. בסמוך לק"מ 49.9, מסיבה שאינה ידועה, כאשר הרכב מצוי בהאצה, סטה המשיב באופן חד לכיוון ימין, פגע במעקה בטיחות מבטון מימין, והתנגש במערום של מעקה בטיחות מבטון בצורת קובייה. כתוצאה מעוצמת ההתנגשות חזית הרכב והמנוע נמעכו פנימה לכיוון חלל הרכב (להלן: "התאונה"). לאחר התאונה נעצר הרכב על גבי המעקה כשחזיתו תקועה במערום. כתוצאה מהתאונה נהרגו שני נוסעי הרכב, מחמוד מחמוד ז"ל יליד 27.6.1986, ושאדי עבד ז"ל יליד 11.9.80 (להלן: "המנוחים"). המשיב נפצע קשה. בכתב האישום פורט כי הכביש היה נקי, יבש ותקין, מזג האוויר היה קייצי ונוח ושדה הראייה היה פתוח וללא הפרעות ממרחק של כ-300 מטרים. עוד פורט, כי בדרך היו מבוצעות עבודות בנייה ומהירות הנסיעה המרבית המותרת במקום היתה 70 קמ"ש.

3. בין הצדדים סוכם כי המערערת תגביל עצמה לעונש מאסר למשך 24 חודשים לצד רכיבי ענישה נלווים, וההגנה תהא חופשית בטיעוניה.

טענות הצדדים

טענות המערערת

4. המערערת עותרת להחמרת עונשו של המשיב ולהטלת עונש ההולם את נסיבות המקרה. ב"כ המערערת הקדימה וטענה כי קיים מידע שלא נכלל בהודעת הערעור, ובין היתר, כזה שלא היה ידוע לה בעת הגשת הערעור, המציג את המשך ההתנהלות הפלילית של המשיב, ובכלל זה עבירות תעבורה שבוצעו לפני מתן גזר הדין. נטען, כי מידע זה הוא חיוני לגזירת עונשו של המשיב, וכי בית משפט קמא קבע בטעות שלא בוצעו עבירות מעת התאונה דנן.

נטען, כי לאחר הגשת הערעור דנן, סיים המשיב לרצות את עונשו בתיק זה והשתחרר לאחר ניכוי שליש. נטען, כי יומיים לאחר שחרורו זה, ביום 2.1.21, נעצר המשיב בגין אלימות כלפי אשתו. נוסף על כך, ביום 3.5.20, יומיים לפני גזר הדין בתיק נשוא הערעור דנן, הורשע המשיב בכך שנהג ברכב ועקף ארבעה כלי רכב כשהוא עובר על פס הפרדה לבן כפול (כעת ממתין לגזר דין). המערערת מדגישה כי באותו אירוע נהג המשיב ללא רישיון, לאחר שרישיונו נפסל מינהלית, ומשום מה לא הועמד לדין גם בגין עבירה זו. לא זו אף זו, ביום 5.6.20, כחודש לאחר מתן גזר הדין בתיק נשוא הערעור דנן, ולמרות שרישיונו נשלל ל-8 שנים, וכן לאחר ששני חבריו נהרגו ובית משפט קמא קבע שהמערער אמור להתחיל לרצות את עונש המאסר ביום 2.6.20, נהג המשיב ברכב תחת השפעת סמים, ללא ביטוח וללא רישיון נהיגה. הליכים אלה טרם הסתיימו והם עדיין מתנהלים. כאמור, מידע זה לא נכלל בהודעת הערעור של המערערת שכן לא היה ידוע לה ומופיע בר"פ התעבורתי ולא ברישום הפלילי. לגופו של ענין, טוענת המערערת כי התנהלות כזו מצד המשיב בתקופה כה קצרה לאחר מתן גזר הדין מלמדת על זלזול בוטה מצדו בחיי אדם ועומדת בסתירה לכל טיעון העוסק בקושי הנפשי שלו ובקשייו לשאת בתוצאות מעשיו וכדומה. לעמדתה, התנהגות זו מתיישבת יותר עם אמירת שירות המבחן בשני התסקירים אודות לקיחת אחריות חלקית ומסוימת מצד המשיב על התנהלותו, ועם המלצת שירות המבחן להטלת ענישה מוחשית. (הוגשו ר"פ וכתבי אישום שהוגשו בעניינו של המשיב).

5. לגופו של הערעור, טוענת המערערת כי דרגת הרשלנות במקרה זה אינה בינונית, כפי שקבע בית משפט קמא, אלא רשלנות חמורה, שכן מדובר בסטייה אל השול מסיבה לא ברורה כששדה הראיה היה פתוח וללא הפרעות. המשיב סטה באופן חד מכיוון נסיעתו כשהוא נוהג ברכב במהירות העולה על המותר ואינה מתאימה לתנאי הדרך, ובכללן עבודות הבניה שהתבצעו בכביש באותה עת, בגינן הוגבלה מהירות הנסיעה בכביש, ובאופן שחייב אותו לנהוג במשנה זהירות בקטע זה של הכביש. כמו כן, העבירות הנלוות בהן הורשע המשיב מלמדות על חומרת רשלנותו, שכן המשיב מלכתחילה לא אמור היה לנהוג ברכב, משום שלא היה לו רישיון נהיגה תקף, והסיע נוסע מבלי שהיה חגור בחגורת בטיחות. לפיכך, רשלנותו הגבוהה והמצטברת של המשיב הביאה לתוצאות הקשות ביותר בהן קופחו חיים של שני בני אדם ונותרו שתי משפחות שכולות.

המערערת הפנתה לעפ"ג 26904-04-14 **מדינת ישראל נ' זוהר**, שאושר בבית המשפט העליון ברע"פ

5263/14, שבו נקבע בנסיבות דומות לענייננו וכי נהיגה לעבר השול מהווה רשלנות חמורה. כמו כן, שם נגזרו 16 חודשי מאסר תוך שמצוין כי העונש הראוי היה 18 חודשים, והוטלה פסילת רישיון נהיגה למשך 10 שנים.

6. לעמדת המערערת, העונש שהוטל על המשיב אינו הולם את העבירות שביצע, שכן הוא הודה והורשע בשתי עבירות של גרם מוות ברשלנות ובעבירות נלוות. מתחם הענישה הראוי, לו עותרת המערערת בערעור, הינו 16-28 חודשי מאסר בפועל, וזאת למרות שטענה בבית משפט קמא למתחם עונש נמוך מזה. כך גם לענין מתחם הענישה המתייחס לפסילת רישיון הנהיגה, טוענת המערערת כי המתחם מתחיל מעשר שנות מאסר, ובהתאם יש להשית על המשיב עונש פסילה של עשר שנים לפחות.

7. אשר לנסיבותיו האישיות של המשיב, טוענת המערערת כי נוכח הקטל בדרכים, הפסיקה קובעת כי יש להעדיף את שיקולי הגמול ואינטרס ההרתעה בענישה על נסיבותיו האישיות של נאשם. במקרה דנן, שני אנשים צעירים קיפחו את חייהם ויש להשית עונש המבטא הן את קדושת החיים והן את שיקולי ההרתעה, במיוחד נוכח האחריות החלקית בלבד שלקח המשיב על מעשיו בפני שירות המבחן. כמו כן, התסקיר הראשון מדבר על כך שמעבר ללקיחת האחריות החלקית, המשיב גם הביע הסתייגות מטיפול ולאחר מכן הביע מוטיבציה, אך ניתק את הקשר עם שירות המבחן. גם התסקיר השני חוזר על אותן המלצות ועל אותה התרשמות.

8. המערערת הוסיפה וטענה כי העובדה שהערעור התברר כשבעה חודשים לאחר שניתן גזר הדין אינו מצדיק כי המשיב יזכה מן ההפקר. כמו כן, לגבי החזרה למאסר, לא מדובר בנאשם שהציץ וראה את אור החירות, אלא באדם שלא השכיל לנצל את ההזדמנויות שניתנו לו. המערערת הפנתה לפסיקה בנושא זה וטענה כי אם בית המשפט סבור כי העונש שהוטל הינו קל עד כדי החטאת מטרות הענישה, הוא יכול להורות כן. לעמדתה, במקרה דנן גובר האינטרס הציבורי ויש לקבל לפיכך את הערעור.

טענות המשיב

9. ב"כ המשיב הדגישה כי המשיב ריצה את עונשו, השתחרר ביום 31.12.20, והמערערת לא ביקשה עיכוב ביצוע למרות שתקופת המאסר הייתה ידועה לה. העובדה שהמשיב עצור כיום בתיק אחר לא צריכה להרע את מצבו, שכן הוא עדיין בחזקת חף מפשע והמעשים המיוחסים לו נעשו לאחר ריצוי עונשו בתיק דנן. המשיב לא הורשע וכל עוד לא ניתנה הכרעת דין בעניינו לא ניתן להתייחס לתיקים פתוחים. בית משפט קמא לקח בחשבון שאין למשיב עבר תעבורתי ופלילי, וזהו המצב גם היום. לפיכך, מבקשת הסנגורית להתעלם מטענת המערערת, לפיה למשיב יש עבירות נוספות שנדונות כרגע בבית המשפט. כמו כן, ערכאת הערעור אינה דנה במסוכנות המשיב, אלא בשאלה האם יש הצדקה להתערב בגזר הדין של בית משפט קמא. התשובה לכך היא שלילית ומטעם זה יש לדחות את הערעור.

10. נטען עוד, כי המערערת מבססת את הערעור על שלושה טעמים: מידת הרשלנות, מתחם העונש ההולם ובית משפט קמא לקח בחשבון את נסיבותיו האישיות. אשר למידת הרשלנות, משיבה הסנגורית כי טענתה של המערערת לייחס מידת רשלנות גבוהה מתבססת על מקרים בודדים שנדונו בפסיקה, ומנגד, קיימת פסיקה שקובעת שלא בכל מקרה של סטייה אל השול מידת הרשלנות צריכה להיות גבוהה. בענין **זוהר**, נטען כי נקבעה מידת הרשלנות גבוהה משום שדובר על סטייה לכיוון הנגדי בכניסה אל תוך השול השמאלי. שם עמד רכב ובעליו תיקן נקר בגלגל כשהוא לבוש

באפוד זוהר שניתן היה לראותו. שדה הראיה היה למעלה מ-200 מטר ולא הייתה סיבה לסטייה ארוכה כל כך. בעניינו, לא מדובר בסטייה לכיוון הנגדי, אלא בסטייה בעקבות עבודות בנייה שהיו במקום ובהתקלות במעקה בטיחות שגרמה לפגיעה חזיתית. מעקה הבטיחות הונח בצורה נמוכה ורשלנית באופן שאפשר את עליית הרכב בעת ההתקלות.

הסנגורית הפנתה לפסיקה, שבה, לטענתה, במקרים חמורים יותר קבעו בתי המשפט מידת רשלנות נמוכה ועבודות שירות. ברע"א 548/05 **מאירה לוי נ' מדינת ישראל** בית משפט העליון קיבל ערעור של נאשמת בגין גרימת מוות ברשלנות זאת בעקבות תאונה שכתוצאה ממנה נהרגו שניים, נפצעו שלושה ושתי מכוניות ניזוקו. בית משפט השלום הטיל על הנאשמת 12 חודשי מאסר בפועל וכן שלילת רישיון. הנאשמת ערערה לבית משפט מחוזי וערעורה נדחה. בבית המשפט העליון, ולמרות שנקבע כי מידת הרשלנות גבוהה, התקבל הערעור והופחת עונש המאסר ל-6 חודשים בדרך של עבודות שירות. נקבע, כי הסטייה הייתה סוג של אבדן שליטה זמני. ברע"א 4261/04 **קריין נ' מ"י** הורשע נאשם בבית משפט שלום בעבירות של גרימת מוות תוך נהיגה רשלנית, גרימת חבלה של ממש ואי שמירת מרחק, ונגזרו עליו 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל. בית המשפט העליון הפחית את עונשו ל-3 חודשי מאסר בעבודות שירות.

עוד טוענת הסנגורית, כי היא הפנתה את בית משפט קמא לכך שהמשטרה לא בדקה את הרשלנות של החברה הקבלנית שביצעה את העבודות בכביש, כמו שלא בדקה את הצמיג הימני ברכב, שלטענת ההגנה התפוצץ וגרם לסטייה. נטען, כי בשל כל הכשלים שהיו בראיות הגיעה ההגנה להסדר עם התביעה. כמו כן, נטען כי כל אלה היה בהם כדי לקבוע רשלנות בינונית, ואף, לעמדת ההגנה, רשלנות נמוכה.

11. לעניין המתחם, בית משפט קבע כי מתחם הענישה מתחיל ממאסר של 10 חודשים בפועל עד 24 חודשים. גזר הדין ניתן על פי הסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים, שם נקבע כי המאשימה תגביל עצמה ל-24 חודשים בעוד שההגנה תהיה חופשית בטיעוניה. אך כאן בערעור, טוענת המאשימה למתחם חמור יותר של 16 בפועל עד 28 חודשים.

12. לעניין הנסיבות האישיות, נטען כי יש להתחשב בכך שמדובר בבחור בן 29 בעת התאונה, נשוי, שהוציא רישיון נהיגה, ואין לחובתו הרשעות קודמות פליליות או תעבורתיות. המשיב הואשם באי החזקת רישיון נהיגה, ולטענת הסנגורית, רישיון הנהיגה היה בתוקף עד ליום 9.9.16, והתאונה התרחשה ביום 17.9.16. כמו כן, המשיב בעצמו נפגע בתאונה וספג פגיעת ראש קשה, שברים בצלעות כתף ואושפז למספר שבועות. הוא טופל ואובחן כסובל מפוסט טראומה בעקבות האירוע.

תסקיר שירות המבחן

13. מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער עולה כי הוא כבן 31 שנים, נשוי ואב לארבעה ילדים, עובד באופן מזדמן, ללא הרשעות קודמות. ברישומי התעבורתי הרשעה אחת משנת 2014 בגין הסעת נוסע ללא חגורת בטיחות. המשיב מסר כי הוא ואשתו סובלים מבעיות רפואיות שונות. המשיב קיבל אחריות חלקית לביצוע העבירות והשליך את האחריות על תנאי הדרך ולקויים בכביש, להם טען. פורט, כי הוא מתקשה להתחבר רגשית לתוצאותיה הקטלניות של התאונה. המשיב סירב להצעת שירות המבחן להשתלב בהליך טיפולי ייעודי בתחום גרימת מוות. בהמשך

נעשה ניסיון לשלבו בקבוצה אך זו לא נפתחה. עוד נאמר כי מעת ביצוע העבירות לא נפתחו נגדו תיקים נוספים. שירות המבחן המליץ על הטלת ענישה מוחשית הרתעתית, אך הוסיף כי במסגרת תקופת המאסר שתיקצב ראוי שיובאו בחשבון נסיבותיו האישיות של המשיב.

דין

14. אמת המידה המרכזית בקביעת העונש ההולם בעבירה זו הנה דרגת הרשלנות שבמעשה. בענייננו, ובהתאם לנסיבות המקרה, דרגת רשלנותו של המשיב במקרה דנן הינה רשלנות ברף בינוני-גבוה, ולא רשלנות בינונית כפי שקבע בית משפט קמא. המשיב נהג בתנאי מזג אוויר נוחים, כאשר לפניו שדה ראייה פתוח וללא הפרעות למרחק של כ-300 מטרים. הוא נהג ברכב במהירות העולה על המהירות המקסימלית שהותרה במקום באותה עת ובאופן שאינו מתאים לתנאי הדרך, נוכח העובדה כי במקום היו מבוצעות עבודות בנייה. בנסיבות אלה היה עליו לנקוט משנה זהירות בקטע זה של הכביש ולהאט. כמו כן, בהתאם לעובדות, הנאשם נסע בנתיב השמאלי מבין שלושה נתיבים, וסטה באופן חד עד לשול בצד ימין, מסיבה שאינה ברורה, כאשר הרכב מצוי בהאצה, פגע במעקה ובמערס, דבר שהביא להתרחשות התוצאה הקטלנית. לכך נוספת מידה של חומרה הנובעת מהעבירות הנוספות שביצע המשיב באירוע, בכך שנהג ברכב מבלי שיש בידו רישיון בר תוקף, בלא ביטוח, וכשהנוסע שמאחור אינו חגור בחגורת בטיחות. בנסיבות אלה מדובר ברשלנות ברף בינוני-גבוה והעונש שהוטל על המשיב הינו מקל.

15. לזכות המשיב עומדת הודאתו במיוחס לו, שהביאה לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים, האחריות שלקח על המעשים, הבעת חרטה, וחלוף הזמן מעת האירוע. בית משפט קמא בחר להקל עם המשיב ממספר טעמים: ממסמכים שהוגשו לו התרשם בית משפט קמא כי אירוע התאונה ומותם של שניים מחבריו הקרובים הותירו במשיב חבלות ומשבר נפשי עמוק, בכלל זה הוא נזקק לטיפול נפשי במשך תקופה של כשנה, וקיימת אינדיקציה לשינוי נפשי והתנהגותי בולט אצלו, המעיד, לדעת גורמי הטיפול, על הפרעה פוסט-טראומתית. כמו כן, המשיב הינו אב לארבעה ילדים קטינים בטווח הגילאים 3-6, המטופלים ביחידה להתפתחות הילד סביב קשיים התפתחותיים. ילד נוסף נפטר כשבוע לאחר לידתו. כמו כן, אשת המשיב סובלת מבעיות רפואיות ומתקשה לעיתים בטיפול בילדים. בהתאם לתסקיר המבחן, עד שנת 2014 עבד המשיב באופן סדיר, כאשר במהלך שנה זו עבר תאונת עבודה (נפילה מגובה). מאז אינו עובד באופן קבוע, ובית משפט קמא התרשם כי המקרה דנן החרף מצב זה, נוכח פציעתו הקשה באירוע ומצבו הנפשי. עוד פורט כי המשיב מוכר למחלקת השיקום בביטוח הלאומי אך אינו זכאי לקצבת נכות. בית משפט קמא סבר כי מצבה הכלכלי של המשפחה הוא קשה וייפגע עוד יותר עם הטלת תקופת מאסר בפועל על המשיב. מטעמים מיוחדים אלה בחר בית משפט קמא להקל עם המשיב בגזירת עונשו ואף להימנע מהטלת קנס כספי. כמו כן, בקביעת שיעור הפיצוי התחשב בית משפט קמא בכך שבין המשיב למשפחת המנוחים נערכה "עטוואה".

למרות הנתונים לקולה כפי שאלה פורטו, נוכח רף הרשלנות הנגזר מנסיבות המקרה ונוכח תוצאותיו, העונש שהוטל על המשיב מקל עמו יתר על המידה. עם זאת, וכאמור, המשיב סיים לרצות את עונשו ושוחרר. יש לשקול את סבירות גזר הדין במועד הינתנו. נוכח הכלל שלפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין עם נאשמים (ר': ע"פ 4497/18 **מדינת ישראל נ' דרי** (2018); ע"פ 8720/15 **מדינת ישראל נ' פינטו** (2016); ע"פ 3132/18 **מדינת ישראל נ' פלוני** (2018)), אנו דוחים את הערעור לעניין תקופת המאסר בפועל. עם זאת, יש מקום להחמיר בפסילת

רישיון הנהיגה בפועל ואנו מעמידים פסילת רישיון הנהיגה בפועל לתקופה של 10 שנים.

יתר חלקי גזר הדין יעמדו על כנם.

ניתן היום, כ"ח שבט תשפ"א, 10 פברואר 2021, במעמד ב"כ המערערת, ב"כ המשיב והמשיב עצמו.

שירלי רנר, שופטת

אריה רומנוב, שופט

סגן נשיא, השופט רפי כרמל,
אב"ד